

Cuid'ART

El Museu de Granollers, un espai de benestar

Les arts curen.

***Ens permeten connectar amb situacions que hem viscut,
integrar-les i trobar la manera de seguir caminant.***

«Un museu és una institució sense ànim de lucre, permanent i al servei de la societat, que investiga, col·lecciona, conserva, interpreta i exhibeix el patrimoni material i immaterial. Oberts al públic, accessibles i inclusius, els museus fomenten la diversitat i la sostenibilitat. Amb la participació de les comunitats, els museus operen i comuniquen èticament i professionalment, oferint experiències variades per a l'educació, el gaudi, la reflexió i l'intercanvi de coneixements.»

El Pla de Museus de la Generalitat de Catalunya busca assegurar la rellevància dels museus, amb una clara visió que aquests, en el futur pròxim, estaran fortament implicats en la vida cultural, educativa, social i científica del país i seran ben valorats per àmplies capes de la societat, que els consideraran rellevants i necessaris.

Està consensuat que els museus han d'estar al centre de la comunitat, sent inclusius, participatius i socials. Però què poden aportar els museus a la societat? Els museus aporten el valor de la seva col·lecció, però també un valor econòmic, educatiu i social.

El **valor social** ens parla de les experiències que es desenvolupen en el museu i té a veure amb els intangibles, amb l'objecte per se i l'efecte que produeix en qui l'observa. Des del punt de vista individual és l'experiència que es produeix en l'àmbit intel·lectual, emocional o espiritual en la seva relació amb la visita al museu. A nivell col·lectiu, amb l'experiència del passat, la història, la transmissió cultural i sentit comunitari, cohesió social, inclusió, integració i participació social. Els Museus tenen la capacitat de cohesionar la societat i ser un punt de trobada de diàleg de les diverses cultures. Poden aportar un valor real a la salut individual i a la salut comunitària. Està demostrat que l'impacte en el benestar social de les persones es tradueix en una major autoestima, millora de l'estat d'ànim, reducció d'ansietat i depressió i redueix la necessitat de la prescripció de medicació. En aquest sentit, el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya ha engegat la figura dels referents de benestar emocional (REBEC) dins els equips d'atenció primària. Aquests nous professionals sanitaris treballen de manera coordinada amb els professionals d'infermeria, de medicina i de treball social per incrementar, millorar i promoure la prevenció del benestar emocional a la comunitat, així com reduir la medicalització per temes relacionats amb la salut mental.

Amics de la Gent Gran, 2021

Antecedents:

El Museu engega aquest projecte a partir del Dia Internacional dels Museus el maig del 2021 on es recomana apropar els museus a la gent gran. El Museu de Granollers es posa en contacte amb els espais, entitats i centres de gent gran del municipi amb una molt bona rebuda de tots els interlocutors.

Des de llavors, s'han establert aliances amb l'Espai Actiu de la Gent Gran de l'Ajuntament de Granollers, la Residència Maria Antònia Roura, el Casal Cívic de la Generalitat, els Amics de la Gent Gran, el grup de gent gran de la Creu Roja de Granollers, l'Hospital de dia Sant Jordi i la Residència Adolfo Montaña de la Fundació Asil de l'Hospital de Granollers i els centres de dia dels Casals Cívics de la Generalitat de Catalunya.

La proposta del Museu de Granollers és una visita personalitzada, respectant el grup bombolla, els seus horaris i la seva dinàmica motriu. Es cuida amb especial atenció el seu confort amb una atenció individual per a cada usuari, tenint en compte la seva motricitat i la seva capacitat de comprensió.

És una visita on s'incorporen eines sensorials com el tacte, l'oïda i la veu, més enllà de la vista. Depèn de la capacitat cognitiva del grup, s'incorporen elements de conversa sobre l'exposició que poden derivar en recerques individuals per potenciar la memòria.

Residència de Gent Gran Antònia Roura. Any 2022

El Museu de Granollers s'ofereix com un actiu per la salut comunitària, com un recurs que promou la salut i el benestar entre les persones i els grups de la nostra comunitat.

Objectius:

- Ser un actiu per la salut comunitària
- Posicionar la cultura com a eina transformadora de la societat i de millora del benestar i de la qualitat de vida de la ciutadania
- Eliminar les barreres físiques, mentals i socials en l'accés a la cultura
- Treballar conjuntament entre les agents culturals, sanitaris i d'altres implicades: des dels prescriptors fins a les acompanyants i familiars
- Sensibilitzar les cuidadores de les persones amb malalties mentals de les potencialitats i les aportacions de la cultura al benestar de les persones
- Apostar per la diversitat i la capacitat artística de les persones que conviuen amb un trastorn mental i programar les seves creacions

Metodologia:

- Treballar amb la comunitat local promovent processos col·laboratius
- Coproducció de les activitats per un millor disseny en els programes
- Adaptar els elements comunicatius a les necessitats especials
- Ser especialment sensibles a les demandes específiques
- Oferir un espai de cura i atenció adequada a cada necessitat

Accions:

- Crear xarxa amb el Servei de salut comunitària per dissenyar propostes
- Crear xarxa amb el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, Atenció Primària, amb els referents de benestar emocional (REBEC) per tal que considerin el Museu de Granollers com un actiu
- Crear xarxa de col·laboració amb entitats de Granollers que treballen amb col·lectius de salut mental, col·lectius vulnerables o sensibles per tal de dissenyar projectes adients
- Crear xarxa de col·laboració amb l'Hospital Asil de Granollers per dissenyar projectes conjunts
- Promoure elements comunicatius adaptats a les necessitats dels públics més vulnerables
- Crear xarxa de col·laboració amb els diferents serveis de l'Ajuntament de Granollers

Cuid'ART

El Museu de Granollers, un espai de benestar

Les arts ens ofereixen una experiència sensorial, sensitiva i visual que ens endinsen en un món de sensacions i ens provoquen benestar emocional.

El Museu de Granollers obre una via bidireccional amb els professionals del món de la salut, serveis socials i gent gran, creant unes sinergies de treball per convertir el museu de Granollers en un espai de benestar.

Des del 2021, el Museu de Granollers ha ofert visites especials i específiques als col·lectius de salut mental i de gent gran de la ciutat per visitar les exposicions del Museu amb una gran acceptació i èxit. Però el setembre del 2023, el Museu resta tancat per obres. El programa Cuid'Art ofereix llavors un programa especial d'itineraris patrimonials per la ciutat i una oferta de cinc activitats relacionades amb temàtiques patrimonials i artístiques per endinsar-nos, a través d'una part explicativa i una altra de manipulació, en diferents èpoques de la història de la ciutat i de la història de l'art. Són activitats personalitzades, adreçades a col·lectius específics respectant els grups, horaris i la dinàmica motriu. Es cuida amb especial atenció el confort amb una atenció individual per a cada usuari, tenint en compte la motricitat i la capacitat de comprensió dels membres del grup. En el cas dels tallers, el material va a càrrec del Museu de Granollers i, excepte aquells que ocorren a l'Adoberia, es poden realitzar al centre de salut o residència. Aquest fet ens permet arribar a usuaris que tenen dificultat de mobilitat, oportunitat que han valorat molt positivament les residències i centres de dia.

Què oferim?

Activitats personalitzades, adreçades a col·lectius específics respectant els grups, horaris i la dinàmica motriu. Es cuida amb especial atenció el confort amb una atenció individual per a cada usuari, tenint en compte la motricitat i la capacitat de comprensió dels membres del grup.

En concret, aquest semestre s'ha ofert cinc itineraris patrimonials i cinc tallers, dos dels quals relacionats amb l'Adoberia.

Les activitats són a càrrec de Teresa Sorribas (Tècnica del Museu de Granollers) i de Núria Ametlla, del taller Blau Llimona Restauració.

Durada: 1 hora i 30 minuts

Gratuït

Material: a càrrec del Museu de Granollers

Lloc: les activitats es poden fer a l'Adoberia dels Ginebreda o als centres de procedència dels grups que volen fer l'activitat. (Excepte el de l'Adoberia i Els oficis i les olors que es fan a l'Adoberia)

L'Adoberia dels Ginebreda. Centre d'interpretació històrica del Granollers medieval
Pl. de l'Església, 7, Granollers

Itineraris de ciutat

Granollers, vila medieval i moderna

L'actual ciutat de Granollers té l'origen en una cruïlla de camins en la qual es va anar formant la vila medieval gràcies al desenvolupament d'un petit mercat (documentat des del segle XI) a l'aixopluc de l'església de Sant Esteve. L'itinerari proposa un recorregut pel centre de la ciutat, les muralles, les torres de defensa i els antics porxos.

Granollers, modernista i noucentista

Des de mitjan segle XIX, amb el nou traçat de la carretera de Barcelona a Ribes i amb l'arribada del ferrocarril, Granollers va començar a experimentar un fort creixement econòmic, sobretot industrial. Això va comportar la construcció de nombrosos edificis públics d'estil modernista i noucentista. En el recorregut es comenten algunes de les cases més representatives d'aquesta època, al centre de la ciutat.

Anem a les places

Anem a les places!, proposa un recorregut perquè a través del patrimoni històric, artístic i tradicional, com són els edificis, les escultures o d'altres elements, es pugui identificar la ciutat i descobrir les places més significatives del centre. Es durà a terme un recorregut per les places de Granollers.

Descobreix qui hi ha a la façana!

Granollers, tot i la transformació urbanística que ha patit al llarg dels segles, conserva un bon nombre d'edificis d'èpoques passades. Alguns d'ells mostren escultures, esgrafiats i estucs a les finestres, portes i façanes. La proposta és descobrir aquests elements, explicar la seva història i situar-los en la seva època. L'itinerari es farà pel centre històric de la ciutat.

La Porxada

La Porxada fou construïda com a llotja de gra entre els anys 1586 i 1587 per Bartomeu Brufalt, sota l'encàrrec del Consell de la Vila. A la ciutat, gairebé tot passa entorn de la Porxada. En aquesta activitat s'analitza la Porxada com a element singular de la ciutat.

Activitats didàctiques

Tabula Rasa. Noves projeccions visuals i conceptuals sobre el retaule de Sant Esteve de Granollers

Introduïm l'art gòtic català a través del Retaule de Sant Esteve de Granollers i fem un taller on aprendrem a pintar un retaule gòtic amb pintura al tremp d'ou.

In Illo Tempore. Granollers en època romana

Mirarem i comentarem el vídeo de reconstrucció de la vil·la romana de Granollers i farem un taller on crearem una peça ceràmica a l'estil dels romans.

El Modernisme a Granollers

Introduïm els elements d'arquitectura modernista i la seva aplicació a les cases de Granollers a través d'un joc participatiu de memòria i un taller on, a partir d'una rajola, farem la decoració segons les típiques rajoles hidràuliques modernistes.

L'Adoberia dels Ginebreda

Visita a l'Adoberia dels Ginebreda i taller d'elaboració d'una bosseta de pell.

Els oficis i les olors

Com eren les olors en una adoberia? Treballar en una adoberia no era una tasca gens agradable: condicions dures, jornades inesgotables... i, a més, calia afegir les diferents olors que acompanyaven la feina. De la mà de les essències dissenyades pel perfumista Agustí Vidal ens endinsarem en el món dels adobers. El taller ens proposa fer una bosseta d'olors de flors.

Itineraria de ciutat Fundació Antònia Roura

Taller In Ilo Tempore Fundació Antònia Roura

El públic Cuid'ART

El Museu engega aquest projecte a partir del Dia Internacional dels Museus el maig del 2021 on es recomana apropar els museus a la gent gran. El projecte Cuid'ART s'adreça especialment als col·lectius que tenen una necessitat d'un espai de benestar.

Durant el 2021, 20 grups amb 276 persones, de les quals 225 són usuaris i 52 cuidadores, van visitar les diferents exposicions del museu gràcies a aquest programa. Durant el 2022, van ser 39 grups amb 568 persones, de les quals 486 són usuaris i 82 cuidadores. Durant l'any 2023 s'han beneficiat d'aquest programa 96 grups de gent gran i col·lectius de salut del municipi, amb un total de 1.504 persones, de les quals 1.332 són usuàries i 112 cuidadores. D'aquests grups, 57 són grups de gent gran, 20 de salut mental i 19 de grups d'acollida.

Dins dels 57 grups de gent gran, 6 són d'espais de trobada socials: Casal Cívic, Espai Actiu de la Gent Gran de l'Ajuntament de Granollers, els Amics de la Gent Gran i Universitat Popular de la Gent Gran. Els altres 51 grups corresponen a grups de gent gran amb malaltia mental acompanyada dels cuidadors: familiars i vetlladores.

En total, en els tres anys que està implementat el programa, hem acollit **155 grups, amb un total de 2.348 persones, de les quals 2.044 són usuàries i 306 cuidadores.**

Es treballa amb els següents centres:

Residència de la gent gran de la Fundació Antònia Roura, Centres de dia de la Generalitat de Catalunya, Hospital de dia Sant Jordi de la Fundació Asil de l'Hospital de Granollers i Centre de Dia de la Fundació Espai Social de la Pedrera.

Fundació Antònia Roura és una entitat sense ànim de lucre que ofereix el servei de residència assistida i centre de dia. Ofereix els serveis de residència assistida per a 51 persones grans, i de centre de dia per a 25 persones.

Centres de dia de la Generalitat de Catalunya. Tenen dos centres a Granollers: un a la Font Verda i l'altre al costat mateix del museu. Aquest servei d'acolliment residencial s'adreça a persones de seixanta-cinc anys i més en situació de dependència que necessiten organització, supervisió i assistència en les activitats de la vida diària.

Creu Roja de Granollers: són usuaris que formen part del projecte d'atenció integral a les persones grans amb l'objectiu de millorar la seva autonomia personal, reduir l'impacte negatiu del deteriorament cognitiu i mitigar els efectes de la soledat no volguda.

Hospital de dia Sant Jordi de l'Hospital- Asil de Granollers: són usuaris amb alzheimer lleu, en un programa d'atenció a l'usuari i a les famílies d'una durada de sis mesos per tal d'establir línies de treball que els permetin assolir les eines per dur a terme una vida en família.

Fundació Espai Social de la Pedrera: s'ha treballat amb el grup REMS. Programa de Reforç i Estimulació de la Memòria i la Salut que ofereix eines i estratègies a les persones grans amb la malaltia d'Alzheimer i altres demències i amb el Programa de salut activa que té com a objectiu que les persones grans que preserven les seves capacitats físiques i cognitives tinguin al seu abast les activitats necessàries per a mantenir la seva salut, i tinguin un envelliment tan digne com sigui possible i una bona qualitat de vida.

Centre de Salut Mental d'Adults Benito Menni. S'atén residencialment a les persones amb problemes de salut mental, tenint com a objectius principals la prevenció, el diagnòstic, el tractament i la rehabilitació.

Grups Acol·lida: són grups d'usuaris del Centre de Formació de Persones Adultes de Canovelles i Bellavista; el Centre de Normalització Lingüística de Granollers i els grups d'acollida de Càritas.

Per altra banda, participem del programa **«Els museus t'esperen»**, adreçada a les persones grans, promoguda per la Taula de treball de Museus i Accessibilitat que compta amb el suport de la Diputació de Barcelona. Hem ofert visites virtuals a l'exposició «Caput aut navis. A cara o creu» i «Retorn a Granollers del retaule gòtic de sant Esteve» amb una gran i satisfactòria participació.

La voluntat del projecte és continuar la línia de treball amb els centres d'atenció a persones amb trastorns mentals de la ciutat de Granollers, oferint el nostre espai com un actiu per la salut comunitària, com un recurs que promou la salut i el benestar entre les persones i els grups de la nostra comunitat a través de l'art.

Actiu Departament de Salut de la Generalitat

La prescripció social o derivació a recursos de la comunitat és un mecanisme formal per vincular els pacients de l'atenció primària a recursos de la comunitat, amb l'objectiu d'enfortir la participació i el suport social, la promoció de la salut i el benestar. En diversos estudis s'ha demostrat el potencial de la prescripció social per millorar l'estat d'ànim i la qualitat de vida i disminuir els símptomes dels pacients amb depressió o ansietat moderada o lleu, de les persones amb problemes de salut mental crònics o persistents i de les persones hiperfreqüentadores de l'atenció primària. A més, també s'hi ha observat un augment de l'autoestima, l'autoeficàcia i la millora de la confiança i de l'estat d'ànim d'aquestes persones.

Objectius:

- Augmentar la participació en activitats disponibles a la comunitat per reduir o eliminar la medicalització de problemes de salut que no necessàriament la necessiten.
- Reduir l'aïllament social o el risc d'aïllament social.
- Millorar la qualitat de vida dels ciutadans en risc d'aïllament social.
- Millorar la salut mental positiva i el benestar de la població.

Un actiu és un recurs que millora la capacitat de persones, grups, comunitats, poblacions, sistemes socials o institucions per mantenir i conservar la salut i el benestar, així com per ajudar a reduir les desigualtats en salut.

Es treballa amb el Centre de Salut del carrer Museu i amb la seva referent del REBEC amb diferents grups d'ajuda: dol, ansietat i trastorns alimentaris amb una gran acollida per parts dels usuaris.

Programa per a persones amb discapacitat auditiva

El Museu de Granollers ha ofert sempre visites comentades obertes amb intèrpret de Llengua de Signes Catalana (LSC), però també ofereix visites específiques pensades només per a la comunitat sorda signant. En aquest sentit, es treballa amb les Associacions de Sords de Granollers i de Canovelles per oferir visites adequades a les seves necessitats.

Obra "Devoció" de Mercè Soler. Exposició Història de les mans. Diputació de Barcelona.
Frame del vídeo d'accessibilitat, 11.

Xarxa de ciutat

El projecte Cuid'ART té establertes a dia d'avui una sèrie de complicitats de treball amb les següents entitats i serveis de la ciutat:

- Associació Amics de la Gent Gran
- Casals Cívics de Granollers
- Casal de la gent gran de la Generalitat
- Assemblea de Creu Roja a Granollers
- Fundació Hospital Asil de Granollers
- Centres de dia de la Generalitat a Granollers
- Centre d'Atenció Primària Centre, Granollers. Programa REBEC
- Residència de gent gran Antònia Roura
- Residència de gent gran Tonet
- Càritas Granollers
- Centre de Salut Mental d'Adults Benito Menni
- Fundació Espai Social de la Pedrera
- Centre de Formació de Persones Adultes de Canovelles
- Centre de Formació de Persones Adultes de Bellavista
- Centre de Normalització Lingüística de Granollers
- Taula de salut mental de Granollers i comarca
- Servei de Gent Gran de l'ajuntament de Granollers